

Előkelő kávéház

Hű, milyen előkelő ez a kávéház. Harminc centiméternyi hely választja el egymástól a vendégeket. Vágni való dohányfüstben szoronganak, fehérre terített asztaloknál, melyek fölött ívlámpák vakítanak, csillárok lengenek üvegfürtjeikkel, s a falba vágott, aranyfüstös tükrökben sokszorozódik a kép, a fény, úgyhogy megboldulhatsz, aztán szemgyulladást is kaphatsz. A lárma akkora, mint egy hajósze- rencsétlenségénél. De a cigánybanda, hogy a zajt fokozza, s a kéjt végtelenig csigázza, egyre sikong, jajgat, bög. Mindenki eszik-iszik. Sertés- karajt, tokot, csokoládétortát fal olcsó porcelántányérról, tejszínhabot mereget bádogkanállal, csempepohárból szopogatja pezsgőjét.

Ki érzi jól magát ebben a kannibáli pompában, ki érezheti? Én inkább lennék egy népkonyhában vagy egy menedékhelyen. De a jelenlevők arcán átszellemült öröm tükröződik. Ez az a tündérmennyország, az a gyönyörtanya, az a nagy Élet, mely facér boltossegédek által írt mozidrámák „perzselő” képein látható, s teljesen megfelel ízlésüknek. Egy barbár kor mulat itten, a ponyva imádója, az az elállatiasodott Jelen, melyet tegnap még szent Jövőnek neveztek. Mi lett belőle! Mi lett a kávéházból is, a mi kávéházunkból, barátom.

Igen, a miénk volt egykor. Emlékszel-e még úri szegénységére, kényelmes, kopott székeire, hajnalig tartó vitáira, arra a szellemi életre, mely itt szárnyat bontott, éhségünkre, melyet megcsalt a fekete, lusta szemlélődésünkre, mely többet ért két egyetemi tanfolyamnál? Annak idején váltig szapulták az irodalmi kávéházat, meg a kávéházi irodalmat. De nem volt igazuk, mert az utolsó húsz évben erről az agoráról rebtent ki minden, ami szép és magas, minden, ami több ennél a tengő életnél, s miután meghalt az utolsó irodalmi pincér, meghalt az irodalom is.

Várj, most csinállok egy tréfát. Pincér, tintát. A pincér úgy tekint rám, mint arra, aki a koporsóüzemben libamáját kér. Negyed óra múlva mégis elém tesz egy tintatartót. Felemelem rézkupakját. Száraz, fekete moszat alszik a

A Baross kávéház
1930-as évek
MFI – MNM Történeti Fényképtár

„Igen, a miénk volt egykor.”

fenekén. Tíz év óta nem írtak itt se levelet, se semmit. Kutyanyelvük nincs? – kérdeztem. A kérdezett végigmér, nyilván azt hiszi, hogy ugratom, nem tudja, hogy mi az a kutyanyelv, nem tudja, hogy hajdan rizsmaszám állt a polcokon a hosszúkásra szeletelt kéziratpapír, a kávéház nyomtatott nevével, minden rendű és rangú költő ingyenes használatára. Vállat von, majd sértődötten megjegyzi, hogy csak marhanyelvvvel szolgálhat.

Nézd, most a tulajdonoshoz megy, ki a pénztár előtt őrködik. Rólunk beszélnek. A kávé, jól öltözött fiatalember, csodálkozva pillant ránk. Talán az jár a fejében, hogy elmebetegek vagyunk, s telefonozni kellene a mentőknek.

Jó lesz cihelődni, pajtás.

(*Pesti Hírlap*, 1925. február 1. – H, 301–302. old.)